

DISSERTATIO

MEDICO-CHIRURGICA

DE

CUCURBITULIS, MOXA, ET ACUPUNCTURA,

QUAM Deo duce & auspice Dei-parâ, in
Augustissimo Ludovicæo Medico Monspe-
liensi, publicis subiciebat disputationibus,
JOANNES-JOSEPHUS DÉIDIÉ, Leonacensis,
Diœcesis Forojulienfis apud Gallo-Provin-
ciales, Liberalium Artium Magister, &
jam-dudum Universitatis Medicinæ Monf-
pelienfis Alumnus, die 27 Augusti 1787.

P R Æ S I D E

N. N. D. D. FRANCISCO VIGAROUS, Ludovicæi
Medici Monspeliensis Professore meritissimo.

Pro primâ Apollinari Laureâ.

MONSPELII,
Apud JOANNEM-FRANCISCUM PICOT, Regis & Universitatis
Medicinæ Typographum unicum.

M. DCC. LXXXVII.

1. The first part of the paper is devoted to a review of the literature on the topic.

2. The second part of the paper is devoted to a review of the literature on the topic.

3. The third part of the paper is devoted to a review of the literature on the topic.

4. The fourth part of the paper is devoted to a review of the literature on the topic.

5. The fifth part of the paper is devoted to a review of the literature on the topic.

6. The sixth part of the paper is devoted to a review of the literature on the topic.

7. The seventh part of the paper is devoted to a review of the literature on the topic.

8. The eighth part of the paper is devoted to a review of the literature on the topic.

9. The ninth part of the paper is devoted to a review of the literature on the topic.

10. The tenth part of the paper is devoted to a review of the literature on the topic.

ILLUSTRISSIMO , NOBILISSIMOQUE VIRO

D. D.

LUDOVICO DE THOMASSIN,

EQUITI , MARCHIONI DE PEINIER,

REGI A SANCTIORIBUS CONSILIIS, IN SUPREMA
PROVINCIALIUM CURIA PRÆSIDI HONORARIO, REI
JUDICIARIÆ, CIVILIS, ÆRARIÆ, MARITIMÆ, ET BELLI
PRÆFECTO IN INSULIS GUADELOUPE, MARIE-GALANTE,
ET ALIIS , &c. &c. &c.

VIR NOBILISSIME,

*Si quid habeam , si quid possim , totum
hoc muneris tui est. Unum adhuc optandum
restabat , opusculum istud , etsi tenuis fili,*

nomine tuo condecorari sineres , non , quod
dignum certè patrocinio tuo vectigal ex hoc per-
solvere crediderim , sed , quod solum in me est ,
obsequii & reverentiæ pignus tibi offerre. Lon-
gum vivas incolumis , hæc sunt vota ,

Obsequentissimi & tibi devotissimi
Clientis ,

J. J. DÉIDIE.

DISSERTATIO MEDICO-CHIRURGICA

D E

CUCURBITULIS , MOXA ET ACUPUNCTURA.

RECTIUS quidè̃m noverant antiqui Medicinæ Patres , topicorum , attrahentium , epispasticorum energiam , & ulcerum artificialium utilitatem in debellandis pluribus morbis sivè acutis , sivè chronicis , testante observatione. Damnandi igitur recentiores Medici , apud quos , post detestam sanguinis circulationem harvæanam , penitè̃s ferè obsolevit , & oblita quasi jacuit horum-ce auxiliorum doctrina , quæ , regulari & constanti motui humorum progressivo , minùs bene congruere videretur.

In hoc enim naturam imitari voluerunt , quæ humorum motus mutare valet , aliò dirigere , ad certa quædam loca præ aliis determinare , & salutaribus hisce moliminibus à

noxiis corpus expurgare, & à morbis solvere. Sic 1°. apud infantes efflorescunt in facie, aut capitis cute capillatà, achores, favi, tinæa, quæ lippitudines, tusses, epilepsias, aliosque hujus-ce ætatis morbos radicitus sanant, & à recurſu liberant, quamdiù fluunt. Sic 2°. morbi exanthematici, herpes, scabies, quartanam pertinacem, epilepsiam, maniam, asthma plerumque sanare observantur. Sic 3°. exulcerationes in variis corporis partibus factæ hoc factum testumque servant dum fluunt, ast plurimum malorum sunt mineræ, si improvidè exsiccata cohibeantur. Ulcera inveterata, critica, maximè apud ætate provec̃tos, sanare aut exsiccari funestum est.

Naturâ enim duce & favente analogiâ, cucurbitulas, moxam, vesicantia, cauteria, scarificationes sæpiùs in usum advocabant veteres, ut naturæ moliminibus supplerent, humores ad certa loca determinarent, derivarent, revellerent, motus illorum mutando, invertendo. His etenim auxiliis naturam supplere feliciter novit ars nostra in morbis sive externis, sive internis, quod de cucurbitulis, moxâ & acupuncturâ verum esse probandum habeo, & ex hoc præcipuè horum-ce auxiliorum utilitatem & præstantiam demonstrare. Ut autem cum ordine procedat hæc disquisitio, dicam, & breviter quidem, quantum potero, de singulis; 1°. quid sint; 2°. quibus morbis opitulentur, ut dein observationibus satis instructus, faciliùs enucleare detur, cur quomodò, quandò in usum advocari possint & debeant hæc-ce auxilia: istud autem ultimum ex bene perspectâ derivationis & revulsionis theoriâ palàm fiet.

§. I^{us}.

DE CUCURBITULIS.

CUCURBITULÆ vocantur vasa diversæ magnitudinis, vitrea, cornea aut ænea, quæ cuti calida applicantur ut, sublata æquabili aëris ambientis pressione, hûc libera humoribus via aperiatur. Ampliantur enim tunc & turgescunt vasa, humores hûc attrahuntur. Circà methodum admovendi cucurbitulas, illarum selectum & dispositionem, seû manua-lem operationem, differere nostrum non est. Hæc enim minùs essentialia ab *Heistero* aliisque exactiùs delineata & figuris expressa, utiliùs legi possunt. Hoc tantùm dicam, cucurbitulas applicari siccas vel cruentas. Si enim cultello vel scarificatorio peculiari conciditur cutis antè vel post operationem, ut major sanguinis effundatur copia, cruentæ vel scarificatæ dicuntur.

Hoc autem sub cucurbitularum applicatione semper desideratur, ut fiat localis vel irritatio, vel vacuatio. Potentiùs enim utrumque commovet humores fortiùs impactos, & derivat, aut revellit, si impetuosè nimis ad certa corporis loca rapiantur, mutando illorum directiones, frangendo & invertendo particulares fluxus.

Hinc igitur, 1°. ad derivandum plurimùm contulerit cucurbitularum applicatio, quæ, suprà locum affectum, aut, in quantum fieri potest, vicinum, fiet. Sic in morbis soporosis, apoplexiâ, v. g., utilissimum sensent artis clinicæ

principes cucurbitulas scarificatas occipiti apponere , ut ad venas occipitales determinantur humores rapti ad caput , neque præfentiùs ullum auxilium afferit *Morgagnus* , aliique plures , post veterum dogmata. Feliciter quoque adhibentur in eodem loco , aut vicinis , adversus morbos faciei , maximè fluxiones pertinaces , quæ oculos , nares , aures infestant. Cucurbitulis scarificatis ad femora , aut crura applicatis , restitutum sanguinis fluxum novimus. Parotidem subsidentem , cucurbitulâ siccâ , sub ipso subsidentiae statu , huic appositâ , iterùm intumuisse , & criticâ suppuratione febrem malignam solvisse testabatur nobis Vir Clinicus fide dignissimus *D. Vigarous* , Professor meritissimus.

2°. Humores revellunt efficacius adhuc cucurbitulæ. Ægrum à delirio phrenitico liberavit , sæpiùs repetitâ cucurbitularum siccarum applicatione suprà spinam dorfi & femora , clariss. idem Vir. Anginam gravissimam aliis auxiliis rebellem , cucurbitulis scarificatis suprà genua internè positis curatam , refert *Dekkerus*. Efficacissimum præbent auxilium cucurbitulæ scarificatæ adversus tumores albos , rheumaticos , quæ genua ut plurimum infestant. Cucurbitulis suprà hypocondria appositis narium hæmorrhagiam compesci ex veteribus norunt omnes quotquot illorum curant dogmata. Sanguine ex utero immodicè fluente grandiorum cucurbitulam sub mammis applicandam præcipit *Hippocrates*. quid plura memorem ; mirùm aut *Heisterus* , quantum valenter sanguinem undequâque attrahant & extrahant , & versus determinatum locum trahant. Promptius & efficacius nullum est auxilium. Nulla est enim corporis pars in quâ cum successu non possint adhiberi ; immò & venæ-sectionem supplere ,

fi propter virium imbecillitatem institui non possit, vel propter vasorum tenuitatem.

Quænam sint illius operationis regulæ, theoria, cautelæ commodiùs dicemus postquàm de moxâ & acupuncturâ dixerimus, & horum-ce auxiliorum præstantiam observationibus comprobaverimus. Neque enim diversa est agendi ratio, eadem ferè est energia & indicatio. Sit igitur.

§. II^{us}.

D E M O X A.

QUOD remedium non sanat, ferrum sanat, ait Hippocrates, quod ferrum non sanat, ignis sanat, quod ignis non sanat, insanabile dici oportet. Hæc semper fuit Hippocratis & Veterum mens circà ustionis efficaciam, ut in pluribus morbis ad hoc-ce remedii genus tanquàm ad sacram anchoram confugerint. Ustio autem illa non ad morborum sanationem tantùm, sed ad illorum præservationem in pluribus regionibus instituitur. Apud ficulos, teste *Aquapendente*, mos est varias corporis partes comburendi, ut sani servantur. Barbari Libyæ populi pusillis suis quarto ætatis anno venas cervicis adurunt, ut à familiaribus morbis servant. Solemnis est apud Italos cervicis ustio, & plurimæ gentes hæc methodo firmitatem corpori conciliant, ut laboribus, exercitiis, venationi aptiores evadant. Sed de moxâ tantùm, ustionis speciem, proponitur quæstio. Circà quam inquiram, 1°. quid sit, & quænam illius applicandi methodus; 2°. quibus morbis opituletur, & in quibus casibus cauterio actuali præstet.

Mirandum fanè , sed fimul dolendum , adeò exfoleviffe hoc auxilii genus , immò tanquàm noxium aut inutile à pluribus ablegatum fuiſſe. Antiquiſſima enim eſt moxæ applicatio , igne aut cauterio actuali horrenda minùs & temperatior , & in quibuſdam morbis efficaciffima. *Hippocrati* & veteribus ſivè Arabis , ſivè Græcis familiare fuit hoc remedium , etſi urendi modus & materies diſſimilis fuerit. Ex lino crudo moxam parabat *Hippocrates*. Pannum goſſipinum Gallicè *coton bleu* , Arabes adhibebant ; apud Indos medulla junci oleo ſeſami imbuta vigeſcebat ; Sinenſes autem & Japonii apud quos celebratiſſimus eſt moxæ uſus , ſtupâ utebantur molliculâ , facilè inflammabili , ex artemiſiæ latifoliæ adhucdum novellæ foliis contuſis ad lanuginis mollitiem , paratâ. Nos verò goſſipio carpto utimur , in formam cylindruli , lintei ope circumvoluti , pollicis diametrum & altitudinem habente. Cylindrus ille cuti dolenti , ſalivæ aut gummi ope appoſitus , progreſſu lento comburitur , & eſcharram plùs minùs-ve profundam pro medentis metu relinquit.

Aſt potentiùs nullum habemus auxilium in humorum congeſtionibus , maximè inveteratis & pertinacibus. Sic in morbis chronicis pleriſque , in doloribus rheumaticis , ſivè caput , ſivè pectus , ſivè articulos profundius infeſtent , magis adhuc ſi fruſtranea fuerint alia remedia , balnea , ſtillicidia , fricctiones , rubefacientia , veſicatoria , efficaciffima erit uſtio. In his enim , ob humoris profundam congeſtionem & partis inſarctum , fibræ motus languent , aboletur ſerè oſcillatoria facultas , ſenſibilitas immittitur , uno verbo torpeſcit vis , motus , actio & vita in parte , ſolâ uſtione feliciùs exſuſcitanda.

1°. In morbis capitis chronicis , epilepsiâ , maniâ , melancholiâ , Sinenses , magis adhuc nigritæ , testante *Kempfero* , totam futuram coronalem longâ & largâ stupâ comburunt , & sanitas sæpè desperata redit. Epilepsiam unctione sanatam memorat *Tulpius*. Hanc commendat in simili casu *Aræteus*. Plurima magnaue de hoc-ce medicamenti genere promittunt *Severinus* , *Hildanus* , *Prosp. Alpinus* aliique. Quid possit moxæ usus in defluxionibus avertendis , aut discutiendis inferiùs demonstrabimus.

2°. Fonticulos per unctionem feliciter adhibitos in morbis pectoris à pituitâ crassâ , frigidâ , pulmones obruente , in asthmatis hac specie , in phthisi incipiente , testantur *Willisius* , *Aquapendens* , *Hildanus* , *Bennetus*. Ast in empyemate , aut quacumque suppuratione vel imminente , vel fiente , vel jam factâ utilissimum erit latus moxâ adurere juxtâ veterum exemplum & præceptum. *Evagoræ filius Cynefias* è morbo laterali aridus , crura gerens calamacea puris expers nuncius tabis , pluribus escharris corpus inustus , in concionem prodiit. Gal.

3°. Adversus morbos rheumaticos sive caput , sive pectus , magis adhuc si articulos afficiunt , moxam applicare expedit ad sanationem. Hinc in hemicraniâ , clavo , maximè , si sint pertinaces , materies in textu cellulari profundius lateat , aut pericranio fortius inhæreat , & frustranea fuerint alia auxilia , locum dolentem moxâ comburere optimum erit. Dolorem rheumaticum pectus pertinaciter infestantem , moxâ , in se ipso sanavit clariss. *Pouteau* , undè sputatio facilis , pectus sublevans.

4°. Tandem in coxendico dolore crus adurendum multis &

profundis uestionibus, ait *Hippocrates*. Ultimum est, & in veteribus morbis efficacissimum, ait *Celsus*, tribus aut quatuor locis suprâ coxam adurere; omnes enim hi dolores, ubi inveteraverunt, vix citrà uestionem finiuntur. Moxæ autem efficaciam in doloribus ischiadicis comprobât quotidiana observatio.

Hic autem inquirere necessum est, 1°. An ignis seu cauterium actuale sit causticis anteponendum? 2°. An uestio ex ferro candenti, lentæ combustioni per moxam præstet & quandò?

Quoad primùm: ignem causticis præstare ità crediderunt antiqui ut quoscunque ferè morbos cauteriis aggredi non dubitaverint. Timidi vero nimis recentiores ignem tanquàm remedium crudele oblivioni penitus damnaverunt. In hoc autem nimii omnes. Hoc enim generalius asseri posse credo, ignem præ causticis palmam mereri in morbis jam memoratis, qui ab humorum visciditate, frigiditate, inertia ducunt originem, maximè si jam inveteraverint & profundius sedem suam figant. Sic in doloribus, tumoribus glandulosis, obstructionibus, etiam internis, in hydropè, anazarcâ, ut exemplis confirmavimus.

2°. In ulceribus fungosis, humidis, saniosis. 3°. In anthrace, gangrænâ humidâ depascente, in carie, nemine contradicente, & certè recentioribus hæc laus debetur nostris, quod ignis & moxæ usum ab oblivione vindicare quotidie studeant. Neque enim innocuus est causticorum usus. Immo sæpiùs funestus & lethalis. Quot enim ex illorum applicatione clades non dicam apud Agirtas solùm & circulatores. Insuper non una est in igne aut moxâ salus, suppuratio;

maxima præstat subitanea irritatio quæ commovet humores, fibras, nervos, vasa stimulat, viscida, impacta, solvit, frigida calefacit, sensibilitatem, mobilitatem restituit, uno verbo vitam exsuscitat.

Hic quæri potest, an scilicet moxæ applicatio cauterio & ferro candenti præstet, seu, an lenta combustio subitaneæ sit anteposenda? Hoc animadvertendum, 1°. ignis vim & energiam profundius imprimi & validius commovere, exagitare sive solida, sive fluida, quod subitanea magis & celerior erit. Hinc in casu viscerum & frigidum infarctus, magis adhuc si vetus sit, & altius lateat, ferro candenti profundè fatis adurere expedit. Unica enim suffecerit ustio ex ferro candenti, neque enim unica sufficit moxæ combustio, experientiâ teste. Nimis autem crudele foret, ter, quaterve eundem locum moxâ comburere. 2°. Si potentiùs derivare, revellere necessum fuit, ferrum candens certius & tutius id præstabit. Hinc in dolore pertinaci, qui aliis revellentibus & vesicatoriis non cessit, sic, si exsiccare, consumere humidas & sucrescentes carnes in ulceribus fungosis, sic, si, inflammatio artificialis sit illic excitanda, suppuratio promovenda, aut renovanda, plùs valet ferrum candens quàm moxa. Quid plura memorem? Hoc annotare suffecerit, lentam ustionem timidæ ægrorum pusillanimitati videtur magis consuluisse, quam utilitati: veterinariorum experientiâ luculenter fatis commonstrat.

Nunc vero stabilità tùm cucurbitularum, tùm moxæ præstantiâ, restat indagandum, quod promiseram, cur, quomodò, quandò in usum advocari debeant? Quod ex sequentibus fortè innotescet.

1°. Quidem præcipui horum-ce auxiliorum effectus sunt vacuatio & irritatio. Sed , notante Cancell. ampliff. , hujus ætatis Clinici non satis colunt præcepta medica antiquitùs condita ex consideratione sympathiarum quæ à loco vacuato aut irritato propagantur ad partes vicinas , aut è directo positas. Hinc enim æquum est deducere derivandi & revelendi leges , non ex theoriis , ex pravè hùc detortâ hydraulicâ , confectis in artis perniciem.

Derivatio enim apud saniores dicitur humoris illapfi tractus in vicinum , revulsio autem humoris illabentis in contrarium. Hæc *Fernelius* cum veteri scholâ. Igitur sub derivationis operatione attrahuntur , alliciuntur humores illapfi , jam impacti & hærentes. Revulsione autem turbatur humorum inclinatio , invertuntur motuum directiones , quæ ad certa quædam loca nimio impetu hos rapiunt. Vacuatio autem & irritatio potentiùs hæc præstant , testante experientiâ & observatione , ut lucidè fusiùs demonstrat sympathiarum doctrina.

Hæc sint igitur circà morbæ & cucurbitularum usum , leges generales therapeuticæ.

PRIMA LEX.

Derivatio fieri debet in parte affectâ , aut huic , in quantum fieri potest , vicinâ , vel sympathicè cum illâ quocumque modò consentiente , maximè vero juxtâ reëitudinem.

Derivatio igitur locum habebit adversùs fluxiones perfectas , jam factò humorum decubitu. Hinc in coxendico

dolore crus adurendum multis & profundis unctionibus. Eadem erit hujusce auxilii efficacia in parte vicinâ aut sympathicè consentiente è directo. Laudantur enim humorum cursus qui fiunt è directo. Hinc laudanda vesicatorii, aut moxæ applicatio in ischiade, si juxtâ nervi tractum fiat. In hoc casu nunquàm *Cottunium* fefellit vesicantis actio, suprà peronei, seu fibulæ caput impositi, sic, ut totam ejus loci subcutaneam nervi ischiadici partem comprehenderet. Hujus observationis veritatem jam comprobaverat Cancell. illustriss. & nos ipsi paucis ab hinc experti sumus. Hinc cucurbitulis occipiti appositis derivationem moliebantur veteres in apoplexiâ; moxâ comburitur pectus in asthmate aliisque.

SECUNDA LEX.

Ex *Galeno* unicum prorumpentium humorum auxilium est revulsio. Hæc autem utiliter fiet sub fluxione imminente aut incipiente, dùm exagitati humores varias corporis partes infestant, aut in unam quasi per saltus feruntur. Sic materiem arthriticam retropulsam viscera minitantem epispasticis ad articulos revellimus, sic humorum catharopiam seu raptus sursùm cohibemus, cucurbitulis ad femora, crura appositis; quid alia memorem.

TERTIA LEX.

In fluxionibus inveteratis quæ materiem profundius impactam habent & sedem immutabilem, auxiliis nostris loco affecto appositis, optimum erit solida languentia, &

humores impactos & inertes exagitare summopérè, dein aliò revellere. Jam hæc docuerunt veteres. Imminente fluxione aut jam fiente, revellendum est quod influit. Quod autem influxit derivandum per partem affectam, vicinam aut sympathicè correspondentem. Sic imminente apoplexiâ, sub ipso humorum raptu, omni ope tentanda revulsio, derivatio autem, si perfecta fuerit. Istud autem quod ità infarctum parti, conjectura est, ut omni fluendî derivandique habilitate sit orbatum, potenter primùm derivantibus, dein revellentibus est laceffendum. Plura dicere vetat temporis brevitæ & dicendorum copia.

§. III^{us}.

DE ACUPUNCTURA.

CHINENSIVM & Japonensivm omnis ferè Medicina in moxiburio & acupuncturâ versatur. Ex his tùm conservandæ sanitatis, tùm recuperandæ petunt auxilia. Undè artistas gentes illæ feligunt inustores & acupunctores dictos, notante *Rhynio* & *Kempfero*, quorum in officinis ligneæ prostant effigies distinctis variegati coloris punctulis notatæ, quibus partes urendæ aut pungendæ discriminantur. Sic autem instituitur hæc operatio.

Aurea, argentea-ve acus loco pungendo admota, vel simplici puncturâ, vel malleoli ope, vel intrâ digitorum apices volvendo ad nutum medentis, vel superficialiè magis, vel profundius pro morbi sede adigitur. Triginta
respirationum

respirationum spatio in parte punctâ detinetur, modò facillè ferat æger, sin minùs eximitur, ut denuò ter, quater, sæpiùs-ve, si necessum sit, pungatur.

Leges artis punctoriæ variæ sunt prout flatuum latex, in quibus morborum semina ponunt, sedem altius fingit, ex quo profunditas & locus punctiõis à Medicis determinatur. Hoc præcavere edocti ne nervos, tendines, arterias-ve infignes lædant.

In pluribus affectibus hæc therapeiâ utuntur Sinenses, ast imprimis adversùs passionem colicam, aliaque nata ex flatibus intestinorum mala, lassitudines ex eâdem causâ, testiculorum inflammationes, arthritidem vagam imprimis. Immò uterum gravidum acupungunt, ubi fœtus ante iusta partûs tempora nimiooperè se movet, horrendis doloribus matrem vexans cum vitæ discrimine. In colicâ gravissimâ endemicè grassante, punctiões geometricas in epigastrio instituunt, quibus velut incantata subitò plerùmque cessant hujus colicæ tormina.

Vesicatoriis, scarificationibus æquiparandum venit hocce auxilii genus. Derivant enim potentiùs humores, immò & his videtur præstare quòd altius penetret & causam mali attingat.

Nemo adhuc quod sciam apud nos hanc operationem tentavit, & plurimi hanc tanquàm noxiam rejiciunt. Non rectè quidem meo iudicio. Lubentiùs enim hanc suaderem in colicis doloribus à flatu cum abdominis distensione absque febre. Hanc moxæ substituendam crederem apud ægros qui ignem reformidant, in doloribus, rheumaticis frigidis. Non incassum acupungerentur tumores à frigidâ

& crassâ materiè , topicis nullomodò solvendi. Hoc consilio ut promoveatur inflammatio , febris localis , suppuration quæ sola sanare possunt ; in tumoribus criticis , parotidibus , v. g. , si ob vitæ inertiam & materiei lentorem , metus sit , ne perfecta crisis possit absolvi.

F I N I S.

ARGUMENTABUNTUR

N. N. D. D. PROFESSORES REGII.

N. D. PAULUS JOSEPHUS DE BARTHEZ , *Regis in
Sacro Consistorio Consiliarius , Universitatis Cancellarius.*

N. D. GASPARDUS-JOANNES RENÉ , *Decanus.*

N. D. ANTONIUS GOUAN , *Pro-Decanus.*

N. D. FRANCISCUS BROUSSONET.

N. D. FRANCISCUS VIGAROUS.

N. D. JOANNES SABATIER.

N. D. JOANNES-CAROLUS DE GRIMAUD.

N. D. HENRICUS LUDOVICUS BRUN.